

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
OPĆINSKI SUD U TUZLI
Broj: 32 0 P 379568 20 P
Tuzla, 17.11.2023. godine

Općinski sud u Tuzli, sudija Zinaida Šišić, u pravnoj stvari tužitelja 1. T.M.1, sina M. iz T., ul. ..., sa trenutnim boravištem u Nj. i 2. T.M.2, kćeri M. iz T., ul. ..., sa trenutnim boravištem u Nj., oboje zastupani po punomoćnicima Božanović Mirsadi i Gajić Tatjani, advokatima iz ZAK M.Božanović - T.Gajić iz Tuzle protiv tužene H.N. iz T., ul. ..., zastupane po punomoćniku Telalović Mirzi, advokatu iz Tuzle, radi utvrđenja apsolutne ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju, vrijednost predmeta spora 31.000,00 KM, nakon održane i zaključene glavne rasprave u prisutnosti punomoćnika stranaka dana 18.10.2023. godine, donio je dana 17.11.2023. godine slijedeću

P R E S U D U

I

Utvrđuje se da je apsolutno ništav ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen između T.B.1 iz T., kao primaoca izdržavanja i H.N. iz T., kao davaoca izdržavanja, a koji ugovor je notarski obrađen i ovjeren od Notara Mirjane Terzić iz Tuzle, pod brojem OPU IP: 328/19 zaključen dana 30.08.2019. godine., tako da isti ne proizvodi pravno dejstvo.

II

Tužena je dužna trpjeti da se na osnovu ove presude, a u Zemljišnim knjigama Općinskog suda u Tuzli, briše upis proveden na osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju iz prethodnog stava i uspostavi ranije zemljišnoknjižno stanje kakvo je bilo prije uknjižbe ugovora o doživotnom izdržavanju iz prethodnog stava, sve na nekretninama označenim kao k.č.broj 159/EZ1U1J4 suvlasnički dio 64/1209 na nekretnini označenoj kao k.č. broj 159 povezano s vlasništvom na posebnoj dijelu zgrade - stanu koji se nalazi u ulici Safvet-bega Bašagića broj 65, dvosoban, a sastoji se od 2 sobe, kuhinje i ostalih pomoćnih prostorija, prizemlje, ulaz 1, stan broj 6, ukupne površine 64 m², etažna jedinica broj 0000 00 64,00, upisanim u zk. ulošku broj 8682 KO ..., u roku od 30 dana od prijema prijepisa presude.

III

Tužena je dužna, na osnovu ove presude, predati tužiteljima u posjed nekretnine označene kao k.č. broj 159/EZ1U1J4, suvlasnički dio 64/1209 na nekretnini označenoj kao k.č.broj 159 povezano s vlasništvom na posebnoj dijelu zgrade-stanu koji se nalazi u ulici Safvet-bega Bašagića broj 65, dvosoban, a sastoji se od 2 sobe, kuhinje i ostalih pomoćnih prostorija, prizemlje, ulaz 1, stan broj 6, ukupne površine 64 m², etažna jedinica broj 0000 00 64,00, upisana u zk. uložak broj 8682 KO ..., u roku od 30 dana od prijema prijepisa presude.

IV

Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu u kojem su tražili obavezivanje tužene na trpljenje da se u posebnom ostavinskom postupku udio ostaviteljice T.B.1, na ovom stanu, rasporedi na tužitelje, kao jedine zakonske nasljednike iza ostaviteljice T.B.1.

V

Obavezuje se tužena da tužiteljima naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 6.313,48 KM, u roku od 30 dana od dana prijema prijepisa presude.

Sa viškom zahtjeva za naknadu troškova parničnog postupka, tužitelji se odbijaju.

O b r a z l o ž e n j e

Svoj tužbeni zahtjev postavljen u tužbi koju su putem punomoćnika podnijela ovom sudu dana 22.05.2020. godine, tužitelji zasnivaju na tvrdnjama da su djeca umrlog T.M.3, a unuci umrlih T.D. i T.B.1, djeda i bake po ocu, da su djed i baka tužitelja, T.D. i T.B.1, još za života ugovorom o poklonu sa pridržajem doživotnog uživanja od 14.03.2000. godine, poklonili svom sinu, a ocu tužitelja, T.M.3 svako svoju 1/2 suvlasničkog dijela na dvosobnom stanu površine 64 m², koji se nalazi u ulici Safet Bega Bašagića broj 65, na prizemlju, upisan u KPU broj 711/99 KO Tuzla, poduložak broj 271, uz obavezu doživotnog uživanja, da otac tužitelja T.M.3, nije odmah proveo navedeni ugovor o poklonu kod nadležnog suda, već da je to uradio nakon što je njegov otac T.D., a djed tužitelja, preminuo, da je u ostavinskom postupku koji je vođen iza T.D., konstatovano da predmetni stan neće ulaziti u ostavinsku masu iza T.D. jer je za života stan poklonjen T.M.3, te su se ostali nasljednici saglasili s tim i nisu osporili navedeni ugovor o poklonu, nakon čega je otac tužitelja proveo navedeni ugovor o poklonu kod nadležnog suda i na predmetnom stanu se uknjižio kao isključivi vlasnik sa dijelom 1/1, s tim da je upisano pravo doživotnog uživanja na stanu njegovog tada jedinog živog roditelja, majke T.B.1, nadalje da je dana 21.03.2013. godine, preminuo otac tužitelja, te je rješenjem o nasljeđivanju Općinskog suda u Tuzli broj 32 0 O 164010 13 O od 05.10.2017. godine, određeno da tužitelji kao zakonski nasljednici iza T.M.3, između ostalog nasljeđuju stan koji je bio u vlasništvu njihovog oca, na jednake dijelove od po 1/2, da su se odmah nakon donošenja rješenja o nasljeđivanju, tužitelji se uknjižili na predmetnom stanu, u kojem je nastavila živjeti njihova baka T.B.1 sa upisanim pravom doživotnom uživanja.

Tužitelji su nadalje naveli da su u međuvremenu otišli na studije u Nj., ali baku nisu ostavili samu niti bez primanja, da je baka pored svoje penzije i naknade za tuđu pomoć i njegu, jedno izvjesno vrijeme mjesečno dobijala od drugotužiteljice iznos od 100,00 eura, sve dok drugotužiteljica nije prestala primati stipendiju, da je međutim, baka iako već vidno stara, bez nagovještaja i bez znanja tužitelja, sasvim iznenadno 2017. godine podnijela tužbu kod Općinskog suda u Tuzli, zavedenu pod sudski broj 32 0 P322902 17 P, radi opoziva ugovora o poklonu, zaključenog sa njihovim ocem, a radi toga što, prema njenim navodima, radi smrti njenog sina, a oca tužitelja, njoj kao bolesnoj osobi, sa malim primanjima i sa 92 godine života je izostala pažnja i briga njenih unuka – tužitelja, da je navodeći te razloge, kao i razlog osiromašenja, što je za baku podrazumijevalo nedostatak nužnih sredstava za život i egzistencijalno pitanje, odlučila podnijeti tužbu sudu radi opoziva ugovora o poklonu, da je obzirom da je sud tužbu sa priložima dostavljao tuženima, tj. tužiteljima u ovom postupku, na adresu gdje se nalazi predmetni stan, a kako tuženi (tužitelji) nisu bili u jednom periodu u T. na toj adresi, jer studiraju u Nj., to je sud odredio dostavu putem oglasne table suda i putem novina koje se distribuiraju u FBiH, zbog čega je sud dana 06.05.2019. godine donio presudu zbog propuštanja i u cijelosti izvršio opoziv ugovora o poklonu i vrati ono stanje vlasništva na

predmetnom stanu kako je bilo u momentu zaključenja ugovora o poklonu, dakle sa 1/2 na T.B.1 i 1/2 na T.D..

Tužitelji navode da su nakon toga došli do saznanja da je treće lice - tužena, neznajući uopće o kome se radi, izvršila uknjižbu prava suvlasništva sa udjelom od 1/2 na predmetnom stanu, odnosno na suvlasničkom dijelu njihove bake T.B.1, a po osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju koji je zaključen kod notara Mirjane Terzić broj OPU-IP:328/2019 od 30.08.2019. godine. Predmetni ugovor je zaključen tri mjeseca nakon donošenja gore navedene presude, a samo 18 dana prije smrti T.B.1. Dakle, T.B.1 je preminula 18.09.2019. godine, a ugovor o doživotnom izdržavanju je zaključen samo 18 dana ranije, odnosno 30.08.2019. godine.

Tužitelji ističu da opravdano smatraju da je ugovor između njihove bake i tužene zaključen iz nedopuštene pobude, zbog čega je predmetni ugovor apsolutno ništav. Tužena je znala, da je baka tužitelja dementna, što također predstavlja razlog za apsolutnu ništavost ugovora, osoba duboke starosti, kojoj nije ostalo još mnogo života, te da će zaključenjem ovakvog ugovora, u veoma kratkom periodu dobiti u vlasništvo predmetni stan.

Tužitelji su nadalje u tužbi naveli da su živjeli u skladu sa svojom bakom. Njihova baka T.B.1 je imala svoju penziju od 500,00 KM, te je imala naknadu za tuđu njegu i pomoć u iznosu od 370,00 KM mjesečno.

Prema tome razlozi osiromašenja koji su navedeni od strane njihove bake nisu tačni, jer baka je pored navedenih primanja, izvjesno vrijeme od drugotužiteljice (dakle sve dok drugotužiteljica nije prestala primati stipendiju) dobijala mjesečno iznos od 100,00 eura koje joj je tužiteljica slala putem rođaka T.B.2 i svoje majke, M.M., koja je bila pristuna kad je T.B.2 dolazio i davao novac baki. Sa bakom je boravila i rodica tužitelja, K.V., te je uvijek imala pomoć i brigu svoje porodice. Dakle, baki nikada ništa nije nedostajalo, imala je pomoć porodice, te dovoljna mjesečna primanja koja su, obzirom na standard bosanskohercegovačkog društva, daleko iznad prosječnih primanja penzionera.

Tužena je iskoristila odsustvo tužitelja te privolila baku, koja je bila već veoma stara i dementna, koja nije bila u stanju da odlučuje o svojoj imovini, da i pored pomoći i pažnje tužitelja, sa njom zaključi ugovor o doživotnom izdržavanju, iako potreba za zaključenjem ugovora nije postojala.

Prema tome, kako baka tužitelja i tužena kao ugovarači nisu išli za tim da saugovarač označen u ugovoru kao davalac izdržavanja stvarno daje izdržavanje ugovaraču označenom kao primalac izdržavanja i da ovaj drugi stvarno prima izdržavanje, jer ta potreba kod ovog drugog nije niti postojala, već se sa ovim ugovorom htjelo samo da se zakonski nasljednici izdržavanog lica izigraju u svojim pravima, te kako primalac izdržavanja u momentu zaključenja ugovora nije bila stvarno poslovno sposobna (bila je dementna) zaključiti takav ugovor, to tužitelji smatraju da je zaključeni ugovor o doživotnom izdržavanju apsolutno ništav jer je zaključen zbog nedopuštene pobude, te zbog nedostatka poslovne sposobnosti na strani primaoca izdržavanja u momentu zaključenja ugovora, pozivajući se pri tome na odredbe člana 53 stav 2 i člana 56 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima.

Na pripremnom ročištu od 02.04.2021. godine, tužitelji su opredijelili tužbeni zahtjev kako slijedi: „Utvrđuje se da je apsolutno ništav ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen između T.B.1 iz T., kao primaoca izdržavanja i H.N. iz T., kao davaoca izdržavanja, a koji ugovor je notarski obrađen i ovjeren od Notara Mirjane Terzić iz Tuzle, pod brojem OPU IP: 328/19 zaključen dana 30.08.2019. godine., tako da isti ne proizvodi pravno dejstvo.

Tužena H.N. dužna je trpjeti da se na osnovu ove presude, a u Zemljišnim knjigama Općinskog suda u Tuzli, briše upis proveden na osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju iz prethodnog stava i uspostavi ranije zemljišnoknjižno stanje kakvo je bilo prije uknjižbe ugovora o doživotnom izdržavanju iz prethodnog stava, sve na nekretninama označenim kao k.č.broj 159/EZ1U1J4

suvlasnički dio 64/1209 na nekretnini označenoj kao k.č. broj 159 povezano s vlasništvom na posebnom dijelu zgrade -stanu koji se nalazi u ulici Safvet-bega Bašagića broj 65, dvosoban, a sastoji se od 2 sobe, kuhinje i ostalih pomoćnih prostorija, prizemlje, ulaz 1, stan broj 6, ukupne površine 64 m², etažna jedinica broj 0000 00 64,00, upisanim u zk. Ulošku broj 8682 KO ..., te da se u posebnom ostavinskom postupku udio ostaviteljice T.B.1, na ovom stanu, rasporedi na tužitelje, kao jedine zakonske nasljednike iza ostaviteljice T.B.1, sve u roku od 30 dana od donošenja presude.

Tužena H.N. dužna je, na osnovu ove presude, predati tužiteljima u posjed nekretnine označene kao k.č. broj 159/EZ1U1J4, suvlasnički dio 64/1209 na nekretnini označenoj kao k.č. broj 159 povezano s vlasništvom na posebnom dijelu zgrade -stanu koji se nalazi u ulici Safvet-bega Bašagića broj 65, dvosoban, a sastoji se od 2 sobe, kuhinje i ostalih pomoćnih prostorija, prizemlje, ulaz 1, stan broj 6, ukupne površine 64 m², etažna jedinica broj 0000 00 64,00, upisana u zk. Uložak broj 8682 KO ..., u roku od 30 dana od donošenja presude“.

U završnom izlaganju na glavnoj raspravi, tužitelji su putem punomoćnika predložili da sud usvoji tužbeni zahtjev, te su opredijelili zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka.

U odgovoru na tužbu – podnesku od 30.07.2020. godine, i tokom postupka tužena je putem punomoćnika osporavala tužbeni zahtjev tužitelja, ističući da je tužba zasnovana na netačnim navodima. Tužena je navela da je nakon smrti oca tužilaca, T.M.3, T.B.1 ostala bez ikakve pomoći u pogledu izdržavanja, da su tužitelji koji su njena unučad, živjeli u H., a zatim u Nj., da u pogledu potreba T.B.1, tužitelji nisu pokazali ni najmanji interes, zbog čega je T.B.1 ustala sa tužbom radi opoziva ugovora o poklonu pa je sud 06.05.2019. godine donio presudu zbog propuštanja kojom je opozvao ugovor, te naložio upis na ime tužiteljice kao isključive vlasnice nepokretnosti, a primjenom pravila nekadašnjeg OGZ koja je odnose na opoziv ugovora o poklonu, da se nakon što je izvršen opoziv ugovora o poklonu, po pravosnažnoj presudi, T.B.1 obraćala tužiteljima, kao i njihovoj majci koja sada živi u T., navodeći da nema od čega živjeti, pa je urgirala od unučadi da se dogovore o njenom izdržavanju, jer ona neće imati od čega živjeti, da međutim, kako tužitelji nisu htjeli ni kontaktirati sa svojom bakom, to je ona sa tuženom sačinila predmetni ugovor o doživotnom izdržavanju, u kojem aposlutno nema nikakvih mana volje, kao što se u tužbi navodi. Prije zaključenja, na traženje notara Mirjane Terzić, T.B.1 je temeljito pregledana od strane ljekara neuropsihijatra, te je konstatovano da je ista potpuno svjesna, orijentisana u vremenu i prostoru i komunikativna. Tome u prilog govore i pisma koja je T.B.1 prije zaključivala ugovora upućivala unučadima, kao i bivšoj snahi, koju je oslovljavala po nadimku „M.“. Iz teksta pisama može se vidjeti da je umrla T.B.1 u to vrijeme bila potpuno svjesna svojih radnji i postupaka.

U vezi sa navodima tužbe da se predmetni ugovor osporava zbog nedopuštene pobude, kao da je nedopuštena pobuda bila sadržana u tome da se izigraju prava tužitelja kao zakonskih nasljednika, po pravu predstavljanja iza umrlog oca T.M.3, tužena ističe da je upravo iz okolnosti koje su prethodile zaključenju ugovora vidljivo da je zbog ponašanja tužilaca, ignorisanja ne samo materijalnih potreba svoje bake, nego i odsustva bilo kakvih kontakata, ostaviteljica bila prinuđena da se obrati tuženoj sa prijedlogom da zakluče predmetni ugovor.

Tužena nadalje ističe da je ovoj ponudi da se zakluči ugovor o doživotnom izdržavanju predhodila dugotrajna, višegodišnja briga o primaocu izdržavanja, jer tužena u prvom redu, a ni ostale komšije nisu mogli biti nijemi posmatrači kako T.B. jedva preživljava, jer je imala velike izdatke za lijekove, a također i za svoje izdržavanje zbog podmaklih godina života i da ako se već govori o nedopuštenim pobudama, može se vidjeti da se tužiteljima u prvom redu može staviti na teret da su potpuno zanemarili T.B., iako su sa lakoćom mogli pružati odgovarajuću pomoć, posebno što im majka posebno svo vrijeme boravi u Tuzli.

Umjesto toga, doveli su T.B. u poziciju da pokreće parnični postupak radi opoziva darovnog ugovora, koji je vođen od 30.11.2017. godine do 06.05.2019. godine, zbog nemogućnosti uručjenja

pismena tuženima T.M.2 i T.M.1. Za svo to vrijeme, T.B.1 je bila bez ikakvih sredstava i pomagala joj je tužena neformalno, ne tražeći svoj nikakav poseban interes. Zbog toga je i ugovoru i navedeno da će se ugovorne prestacije nastaviti na uobičajen način.

Ugovor o doživotnom zaključen je 30.08.2019. godine, dakle nakon što je provedena presuda zbog propuštanja od 06.05.2019. godine, a iz navedenog je očito da je neformalno vršenje brige o T.B.1 tužena vršila godinama ranije, bez ikakvog interesa.

Činjenica je da je nakon zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju u avgustu 2019. godine, T.B. umrla dana 18.09.2019. godine, ali obzirom na prirodu ugovora kao aleatornog pravnog posla, ova činjenica sama po sebi ne vodi ka njegovoj ništavnosti, posebno ne iz razloga što je predmetni ugovor samo nastavak ranijih neformalnih prestacija.

Tužena je osim što je ranije pružila sve što je u njenoj moći da pomogne T.B.1 kao komšinici u teškoj situaciji, i nakon zaključenja ugovora izvršila sve svoje obaveze, počev od materijalnih davanja, brige i njege, obezbjeđenja adekvatnog medicinskog tretmana, dakle ne rukovodeći se samo obavezama iz ugovora, nego i uobičajenom praksom kakva je već postojala između primateljice i davateljice. Tužena je promijenila ulazna vrata koja su godinama bila oštećena i nesigurna, ugradivši moderna protivprovalna vrata, uz pomoć svog supruga održavala instalacije u stanu, a nakon iznenadne smrti primateljice izdržavanja, snosila je u cijelosti sve troškove vezane za sahranu, kao svoju ugovornu obavezu. Čak ni u toj situaciji niko od srodnika umrle nije se ponudio za bilo kakvo svoje učešće, što dovoljno govori o motivima parničnih stranaka.

U završnom izlaganju na glavnoj raspravi, tužena je putem punomoćnika predložila da sud odbije tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan, opredijelivši zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka.

U toku dokaznog postupka provedeni su dokazi uvidom u ugovor o poklonu od 14.03.2000. godine zaključen između T.D. i T.B.1, kao poklonodavaca, te T.M.3, kao poklonoprimca, rješenje o nasljeđivanju, iza T.D., Općinskog suda u Tuzli broj 032-0-O-08.000048 od 31.01.2011. godine, rješenje o nasljeđivanju, iza T.M.3, Općinskog suda u Tuzli pod brojem 32 0 O 164010 13 O, broj Notarskog spisa 122/2016, Notara Senade Kovačević od 05.10.2017. godine, zk. izvadak za zk.ul. broj 8682 KO ... od 16.11.2017. godine, zahtjev tužitelja od 04.12.2019. godine, upućen ZK uredu Općinskog suda u Tuzli, za ispravku pogrešne uknjižbe navedene Presude, zk izvadak za zk.ul broj 8682 KO ... od 28.01.2020. godine (neslužbena kopija), ugovor o doživotnom izdržavanju broj OPU IP 328/2019. od 30.08.2019. godine sačinjen od strane Notara Terzić Mirjane, izvod iz Matične knjige umrlih za T.B.1, broj 09/1-13-4-5330/19 od 03.12.2019. godine, izjavu M.M., od 20.10.2019. godine o kućnoj listi i prijavi tužitelja na adresi ..., posmrtnicu iza T.B., svojeručni testament bake T.B.1 od 15.10.2015. godine, samo dio pronađenih potvrda o uplaćenim sredstvima od strane tužiteljice T.M.2 u korist bake T.B.1, a poslatih i predatih prethodno T.B.2, koji je taj novac isplaćivao baki T.B.1 lično, i to potvrde od: 12.08.2015. godine na iznos od 200,00 EUR-a, od 26.11.2015. godine, na iznos od 100,00 EUR-a, od 11.05.2016. godine na iznos od 125,00 EUR-a, od 27.06.2016. godine na iznos od 125,00 EUR-a, od 22.08.2016. godine na iznos od 185,50 EUR-a, izvod iz Kartice isplata neratne invalidnine na ime T.B.1 sačinjen 02.11.2020. godine, molbu punomoćnika tužitelja od 26.10.2020. godine upućena PIO/MIO Mostar radi pristupa informacijama tj. za dostavljanje podataka o visini penzije koju je ostvarivala baka T.B.1 u navedenom periodu od 01.01.2019. godine do 01.10.2019. godine, dopis PIO/MIO od 12.11.2020. godine o odbijanju zahtjeva za pristup informacijama, presudu zbog propuštanja Općinskog suda u Tuzli broj: 32 0 P 322902 17 P od 06.05.2019. godine, specijalistički nalaz JUZ UKC Tuzla - Klinika za psihijatriju od 04.09.2019. godine, priznanicu broj 19 od 18.09.2019. godine izdata od Srpske pravoslavne eparhije Zvorničko Tuzlanska na ime H.N., priznanicu broj 19 od 18.09.2019. godine izdata od Srpske pravoslavne eparhije Zvorničko Tuzlanska na ime H.N., priznanicu od 18.09.2019. godine izdata od Srpske pravoslavne eparhije Zvorničko Tuzlanska na ime H.N., zemljišno-knjižni

izvadak broj: 8986/19 od 26.08.2019.godine, račun broj: 677-0028 od 18.09.2019. godine, pismo umrle T.B.1, vlastitim rukopisom, pismo umrle diktirano trećem licu štampanim slovima, sa dijelom rukopisa ostaviteljice T.B.1, račun broj: 131036 od 17.12.2019. godine, zemljišno-knjižni izvadak broj: 8682 od 03.07.2018. godine, izvod iz knjige položenih ugovora broj: 711/99 od 07.12.2010. godine, sa priložima - rješenje Općinskog suda Tuzla - zemljišnoknjižnog ureda broj: 032-0-Kpu-10-001630 od 07-12-2010- godine kao i rješenje Porezne uprave Ispostava Tuzla broj: 13-3-1-15-4-11507 od 08.11.2010. godine, kopiju čekova za penziju za mjesece 07/2019, 08/2019, 03/2019 i 06/2019, na ime umrle T.B.1, otpusno pismo JZU UKC Tuzla - Klinika za interne bolesti odjeljenje gastroenterologije i hepatologije od 16.08.2019. godine, nalaz JZU UKC Tuzla - Klinika za onkologiju i radioterapiju od 16.08.2019. godine, potvrdu o smrti JZU Dom zdravlja Tuzla broj: 513/2019 od 22.09.2019.godine, rješenje o nasljeđivanju Općinskog suda Tuzla broj: 032-0-O-08-00048 od 31.01.2011. godine, zemljišno-knjižni izvadak broj: 8682 od 03.07.2018. godine, zemljišno-knjižni izvadak broj: 8682 od augusta 2019. godine, zemljišno-knjižni izvadak broj: 8682 od 30.12.2019. godine, zemljišno-knjižni izvadak broj: 8682 od 03.01.2020. godine, ugovor o poklonu s pridržajem doživotnog uživanja od 14.03.2000. godine, izvod iz matične knjige umrlih broj: 874 za 2019. godinu, na ime T.B.1, izvod iz matične knjige umrlih broj: 660 za 2013. godinu, na ime T.M.3, ugovor o doživotnom izdržavanju broj: OPU-IP-328/2019 od 30.08.2019. godine, rješenje Porezne uprave Ispostava Tuzla broj: 13-3/1-15-13-16728 od 15.11.2019. godine, dokaz o uplati administrativne takse za komisiju Grada Tuzla, radi procjene nepokretnosti, te dokazi o uplati porezna na promet nepokretnosti i prava u iznosu od 2.880,00 KM, rješenje Općinskog suda Tuzla - zemljišnoknjižni ured Tuzla broj: 032-0- Dn-19-005 891 od 25.12.2019. godine, uvjerenje Federalnog zavoda za PIO/MIO Mostar od 25.06.2021. godine sa podacima o visini penzionih primanja T.B.1 za period od januar - avgust 2019. godine, čitanjem nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka medicinske struke prim. dr. Brigić Kasima od 06.09.2023. godine (zaprimljen kod suda dana 08.09.2023. godine), čitanjem nalaza i mišljenja vještaka geodetske struke Mile Stanišić od 09.09.2022. godine, zaprimljen kod suda 12.09.2022. godine, te ispravka nalaza i mišljenja navedenog vještaka od 15.03.2023. godine, uvidom u spis broj 32 0 P 322902 17 P i to dijelove spisa: tužba tužiteljice T.B.1 protiv tuženih T.M.2 i T.M.1 radi opoziva ugovora o poklonu podnesena dana 30.11.2017. godine, presudu ovog suda broj 32 0 P 322902 17 P od 06.05.2019. godine, ugovor o poklonu sa pridržajem doživotnog uživanja zaključen dana 14.03.2000. godine, vraćene dostave za T.M.2 i T.M.1 sa napomenama dostavljača „nepoznat“ od 17.12.2017. godine, 24.01.2019. godine, te oglas o objavi tužbe putem Dnevnik novina Oslobođenja od 22.01.2019. godine, saslušanjem prvotužitelja T.M.1 i tužene H.N. kao parnične stranke i saslušanjem svjedoka K.V., F.E., I.V., M.M., T.B.2, F.Z., Č.A., Ž.M., B.M., K.E. i M.T., pa je sud na osnovu ocjene izvedenih dokaza shodno odredbi člana 8 Zakona o parničnom postupku (Službene novine Federacije BiH, broj: 53/03, 73/05 i 19/06), i imajući u vidu nesporne navode parničnih stranaka, odlučio kao u izreci presude iz slijedećih razloga

Predmet ovog spora je tužbeni zahtjev tužitelja za utvrđenje da je apsolutno ništav ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen između T.B.1 (bake tužitelja), kao primaoca izdržavanja i tužene H.N., kao davaoca izdržavanja sačinjen i notarski obrađen pod brojem OPU-IP:328/2019 od 30.08.2019. godine, i za uspostavu zemljišno knjižnog stanja kakvo je postojalo prije zaključenja navedenog ugovora.

Zatim, predmet je spora i zahtjev tužitelja za predaju u posjed nekretnine koja je predmet zaključenog ugovora o doživotnom izdržavanju, za kojeg tužitelji tvrde da je apsolutno ništav.

U ovom ugovoru o doživotnom izdržavanju, u njegovim prethodnim napomenama stoji da stranke saglasno izjavljuju da nisu u srodstvu, da žive u odvojenim domaćinstvima, ali da su u stalnom

kontakta pošto žive u istoj zgradi, te da davalac izdržavanja već izvjesno vrijeme brine o primaocu izdržavanja, nadalje da obzirom na navedene okolnosti i na već uspostavljene odnose povjerenja, ugovarači žele ovim ugovorom urediti i precizirati svoje odnose za ubuduće.

Ugovorom o doživotnom izdržavanju tužena se kao davalac izdržavanja obavezala „da će i ubuduće voditi brigu o primaocu izdržavanja, tako što će joj obezbjeđivati pomoć u svemu za šta se ukaže potreba, posebno voditi brigu o njenom zdravlju, te joj obezbijediti medicinsku pomoć i njegu, nabavljati lijekove, lično ili angažovanjem trećih osoba, voditi brigu o higijenu tijela i prostora u kojem boravi, obezbijediti redovnu ishranu u cilju obezbjeđivanja uslova za udoban život i tako da njene osnovne životne potrebe budu zadovoljene“.

U ugovoru se nadalje navodi da davalac izdržavanja preuzima obavezu da za primaoca izdržavanja plaća sve troškove za komunalne usluge (kao što su voda, struja, grijanje, odvoz smeća, održavanje zajedničkih prostorija), te se obavezuje plaćati dugovanja po osnovu komunalija vezanih za korištenje predmetnog stana, i da će primaoca izdržavanja nakon smrti sahraniti u skladu sa vjerskim i mjesnim običajima i prema njenoj želji.

Kao protivvrijednost za posebnu pomoć i brigu i znak zahvalnosti, primalac izdržavanja ostavlja davaocu izdržavanja u vlasništvo nekretnine upisane u zemljišno knjižni uložak broj 8682 KO ..., dvosoban stan koji se nalazi u ulici Safvet bega Bašagića broj 65 prizemlje ulaz I stan broj 6, ukupne površine 64m², na kojoj je primalac izdržavanja T.B.1 upisana kao vlasnik sa 1/1 i sve pokretne stvari koji se zateknu u stanu, neisplaćena penzija i sva novčana sredstva koja se eventualno zateknu na bankovnom računu primaoca izdržavanja, s tim da se prenos vlasništva na predmetnim nekretninama odlaže do smrti primaoca izdržavanja.

U ugovoru je navedeno da obzirom da je primalac izdržavanje starije životne dobi, notar je stranke uputila da bi bilo dobro da vještak neuropsihijatar da ocjenu sposobnosti primaoca izdržavanja za rasuđivanje i odlučivanje, bez obzira što u razgovoru sa notarom primalac izdržavanja ostavlja utisak osobe potpuno svjesne svojih odluka i potpuno sposobne za rasuđivanje i procjenu svog najboljeg interesa, a radi predupoređivanja eventualnih sudskih sporova. Ugovor o doživotnom izdržavanju sačinjen je u stanu primaoca izdržavanja.

Prema podacima spisa, a što i nije sporno među strankama, slijedi da su zaključenju ugovora o doživotnom izdržavanju od 30.08.2019. godine prethodili slijedeći događaji i okolnosti:

- T.B.1 i T.D., baka i djed tužitelja su ugovorom o poklonu od 14.03.2000. godine poklonili svom sinu, T.M.3, ocu tužitelja dvosobni stan površine 64 m² u ulici ulici Safvet – bega Bašagića broj 65 (sada ulica VI Bosanske brigade), odnosno svoje suvlasničke dijelove od po ½, s tim da su zadržali za sebe pravo doživotnog uživanja na stanu, radi se o stanu поближе opisanom u stavu II i III izreke presude,
- Djed tužitelja, T.D. umro je u decembru 2007. godine i u ostavinskom postupku njegovi nasljednici nisu osporili pravnu valjanost ugovora o poklonu na osnovu kojeg se otac tužitelja i uknjižio kao vlasnik, te je utvrđeno da nekretnina iz ugovora o poklonu ne čini zaostavštinu djeda tužitelja. Nasljednici T.D., njegova supruga T.B.1 i djeca T.M.3, T.B.2 i M.J., nasljedili su nekretnine ostavitelja opisane u rješenju o nasljeđivanju sa dijelom od po ¼ (uvid u rješenje o nasljeđivanju Općinskog suda u Tuzli broj 032-0-O-08-000048 od 31.01.2011. godine),
- Roditelji tužitelja, razveli su se 2007. godine, nakon čega je otac tužitelja živio sa majkom T.B.1 u svom, poklonjenom mu stanu sve do svoje smrti 21.03.2013. godine,
- Tužitelji su od razvoda roditelja živjeli sa majkom M.M. u T., u ... ulici, a zatim su 2008. odnosno 2009. godine otišli u inostranstvo, H., odnosno Nj.,

- Nakon smrti oca tužitelja T.M.3, tužitelji su naslijedili predmetni stan sa dijelom po ½, te su se na osnovu rješenja o nasljeđivanju broj 32 0 O 164010 13 O - broj notarskog spisa broj 122/16 od 05.10.2017. godine i uknjižili kao suvlasnici na istome sa dijelom od po ½ u oktobru 2017. godine.

Prema podacima spisa nadalje slijedi da je baka T.B.1 dana 30.11.2017. godine putem punomoćnika, advokata Amira Omerćehajića podnijela tužbu Općinskom sudu u Tuzli protiv svojih unuka (ovdje tužitelja), radi opoziva ugovora o poklonu od 14.03.2000. godine kojim su ona i djed tužitelja poklonili ocu tužitelja predmetni stan.

U tužbi baka tužitelja je između ostalog navela da je poklonila stan pod uslovom da se njen sin T.M.3 brine o njoj u smislu finansijskog pomaganja i njegovanja, te da je sahrani prema vjerskim običajima nakon njene smrti, da je njen sin kao poklonoprimac izvršavao svoju obavezu da se brine o svojoj majci u cijelosti, da je dana 21.03.2013. godine T.M.3 preminuo, i da od tada tužiteljica živi sama u stanu koji je bio predmet poklona, da je nakon smrti T.M.3 proveden ostavinski postupak i da su na zaostavštini iza umrlog poklonoprimca proglašeni njegova djeca, odnosno unuci T.B.1 sa suvlasničkim dijelom od po ½, da je nakon smrti njihovog oca i provedene ostavinske rasprave, tuženi kao unuci nisu nikada posjetili niti su se raspitivali za njeno zdravlje i potrebe, da je ona osoba starije životne dobi koja prima penziju u iznosu od 407,00 KM i da ne ostvaruje primanja po nekom drugom osnovu, da ona ne može ovim iznosom zadovoljiti svoje osnovne životne potrebe, posebno ako se ima u vidu da ima 92 godine života, da joj je zdravstveno stanje narušeno i da znatnija novčana sredstva izdvaja na liječenje, da je nakon smrti svoga supruga i sina uveliko osiromašila, a posebno zbog toga što je njen suprug također bio korisnik starosne penzije, pa su se u tom smislu njena novčana primanja nakon njegove smrti smanjila a pogotovu smrću njenog jednog sina, da nema nikoga ko bi o njoj vodio računa, te daje zapala u težak životni položaj, da obzirom da njeni unuci nisu nikada pokazali spremnost da joj pomognu na bilo koji način niti je posjećuju, da svojim minimalnim primanjima nije u mogućnosti obezbijediti zadovoljenje osnovnih životnih potreba, da osim stana koji je predmet sudskog spora nema drugih nekretnina u svom vlasništvu niti bilo kakav drugi izvor primanja, to nema drugog izlaza nego da opozove učinjeni poklon.

Iz podataka spisa broj 32 0 P 322902 17 P, u koje je sud izvršio uvid na glavnoj raspravi, slijedi da je dostavljanje tužbe bake T.B.1 tužiteljima pokušano na adresu označenu u tužbi, ulica ..., T., ali bez uspjeha (dostava je vraćena sa napomenama dostavljača „nepoznat“ od 17.12.2017. godine i od 24.01.2019. godine), te da je dostavljanje zatim izvršeno putem oglasne table suda i objavljivanjem putem dnevnih novina.

Presudom zbog propuštanja Općinskog suda u Tuzli broj 32 0 P 322902 17 P od 06.05.2019. godine usvojen je zahtjev tužiteljice, bake tužitelja i opozvan je ugovor o poklonu, uz obavezu tuženih - ovdje tužitelja da trpe da se u zemljišnoj knjizi brišu svi upisi navedeni na osnovu ugovora i „uspostavi ranije zemljišno knjižno stanje na ime tužiteljice T.B.1 kao isključive vlasnice nepokretnosti“ (presuda pravosnažna dana 24.06.2019 godine).

Iz podataka spisa jasno slijedi da tužitelji nisu znali za podnesenu tužbu i vođenje sudskog postupka, radi opoziva ugovora o poklonu, i da su za to saznali nakon smrti T.B.1.

Prema podacima spisa nadalje slijedi je na osnovu navedene presude zbog propuštanja izvršen upis bake tužitelja kao vlasnika na predmetnom stanu sa dijelom 1/1, što je bilo pogrešno, jer time nije bilo uspostavljeno ranije zemljišno knjižno stanje, odnosno zanemareno je suvlasništvo od ½ T.D..

Nakon završenog sudskog postupka presudom zbog propuštanja i uknjižbe bake tužitelja po zahtjevu od 22.07.2019. na osnovu presude, odnosno nakon pribavljanja zemljišno knjižnog izvataka

zk. ul broj 8682 KO ... od 26.08.2019. godine, a koji je prezentovan notaru, baka tužitelja i tužena zaključile su ugovor o doživotnom izdržavanju dana 30.08.2019. godine. Zemljišno knjižni ured izvršio je ispravku pogrešnog upisa na zahtjev prvotuzitelja od 04.12.2019. godine.

Na osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju tužena se upisala kao suvlasnik sa dijelom $\frac{1}{2}$, jer baka tužitelja ugovorom nije mogla raspolagati i sa $\frac{1}{2}$ suvlasničkog dijela djeda tužitelja T.D.. Upis tužene kao suvlasnika izvršen je po zahtjevu od 06.12.2019. godine, rješenjem Zemljišno knjižnog ureda o dozvoli uknjižbe od 25.12.2019. godine.

Dakle, sada su na predmetnom stanu uknjiženi djed tužitelja, T.D. sa $\frac{1}{2}$ i tužena sa $\frac{1}{2}$.

Ove okolnosti proizilaze iz materijalne dokumentacije, priložene zemljišno knjižne dokumentacije, kao i nalaza i mišljenja vještaka geodetske struke Stanišić Mile.

Prema podacima spisa slijedi da je tužena u posjedu predmetnog stana.

Prvotuzitelj je u svom iskazu kao parnična stranka kazao da su on i njegova sestra T.M.2, drugotuziteljica u ovom sporu, nakon što je njihov otac umro 2013. godine komunicirali sa bakom putem telefonskih razgovora, pisama, a ponekad bi se i vidjeli kada bi bili u T., da su nakon odlaska u inostranstvo, dolazili u T. jednom godišnje ili možda jednom u dvije godine, i da su posjećivali baku, da su sa bakom bili u komplikovanim odnosima, jer se baka nakon očeve smrti bavila svojom patnjom prvenstveno, tako da je bilo vrlo malo mjesta za njega i sestru da uspostave neku vrstu dijaloga sa bakom, ma koliko pokušavali, te da su i oni imali svoju bol i patnju, kazavši da bi rekao da baka nije imala razumijevanja za njih.

Prvotuzitelj je zatim govorio o tome kako su se izdržavali on i drugotuziteljica, da su studirali i izdržavali se radeći sezonske poslove, da se baka žalila, da joj nedostaje pažnja, da su oni učinili

sve što je bilo u njihovoj moći, razgovorima, posjećivanjima, kontaktom i slanjem novca do jednog određenog perioda, ali da baka i pored toga nije bila zadovoljna, i da u njenoj percepciji pažnja koju su oni pružali nikada nije bila dovoljna, da su u posljednjem periodu od 2017. godine pa nadalje odnosi među njima zahladnili, da je razlog tome bilo psihološko i emotivno ucjenjivanje koje su on i njegova sestra doživljavali od strane bake, zbog čega je u posljednjem nekom periodu komunikacija bila umjerena i smanjena, nadalje da je drugotuziteljica slala novac baki do vremena kada više to nije mogla jer nije imala stalno zaposlenje.

Sud nalazi da su neosnovani navodi tužene da tužitelji nisu kontaktirali sa svojom bakom već od smrti njihovog oca 2013. godine, jer suprotno proizilazi iz podataka spisa, a koji govore da su tužitelji baki slali novac i to 26.11.2015. godine, 28.12.2015. godine, 11.05.2016. godine, 27.06.2016. godine i 22.08.2016. godine (u iznosima od 214,50 eur, 110,50 eur, 139,50 eur, 139,50 eur, 200,00 eur), a kako se o tome izjasnio i svjedok T.B.2, stric tužitelja, u svom iskazu.

Tužitelji su prvobitno tvrdili da je ugovor o doživotnom izdržavanju ništav, jer da baka tužitelja, T.B.1, nije bila sposobna za rasuđivanje i za zaključenje spornog ugovora o doživotnom izdržavanju zbog svojih godina starosti i bolesti, dementnosti, međutim, tužitelji nisu imali primjedbi na nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka specijaliste neuropsihijatra prim. dr. Brigić Kasima, dat na osnovu medicinske dokumentacije sadržane u spisu i iskaza parničnih stranaka i svjedoka, a iz kojeg nalaza i mišljenja nesumnjivo slijedi da je baka tužitelja u vrijeme zaključenja ugovora imala očuvanu sposobnost rasuđivanja i slobodnog izražavanja svoje volje u pogledu zaključenja predmetnog ugovora, te se u završnom izlaganju nisu posebno osvrtni na ove svoje iznesene tvrdnje u pogledu poslovne sposobnosti bake tužitelja, kao primaoca izdržavanja.

Prema podacima spisa slijedi da je baka tužitelja bila na bolničkom liječenju na Klinici za interne bolesti, Odjeljenje za gastro enterologiju i hepatologiju u vremenu od 09.08. do 16.08.2019. godine, a kako to proizilazi iz otpusnog pisma od 16.08.2019. godine, u kojem je sadržan i nalaz onkološkog konzilija i preporuka tog konzilija za simptomatsku terapiju i upućivanje bake tužitelja u centar za palijativnu njegu i terapiju bola.

U otpusnom spisu dat je opis glavnih tegoba bake tužitelja T.B.1 - slabost, malaksalost, bol ispod DRL, žutilo kože, te je navedeno da odaje utisak teškog bolesnika, zatim je navedeno da se dugi niz godina liječi od hipertenzije, astme i srčani je bolesnik pod redovnim kontrolama.

Iz neosporene sadržine nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka neuropsihijatra prim. dr. Kasima Brigića od 08.09.2023. godine slijedi da je teška bolest bake tužitelja - maligni proces na jetri, žučnoj kesi i pankreasu, dijagnosticirana tokom liječenja na internoj klinici, zbog koje je i preminula 18.09.2019. godine.

Vještak specijalista neuropsihijatar u svom nalazu i mišljenju ukratko navodi sadržinu zdravstvenog kartona porodične medicine na ime T.B.1 u kojem su evidentirane posjete ljekaru, dijagnoze i terapija od 16.02.1998. godine, da je liječena na Klinici za očne bolesti od 26.03. do 30.03.2015. godine.

Baka tužitelja umrla je 18.09.2019. godine, 18. dan nakon zaključenja spornog ugovora o doživotnom izdržavanju, kako to slijedi iz podataka spisa.

Prema podacima spisa slijedi da porodica T., dakle i tužitelji nisu bili navedeni na posmrtnici bake T.B.1. Tužena je u svom iskazu kazala da je to zahtijevala baka T.B.1.

Imajući u vidu sadržinu provedenih predloženih dokaza – sadržinu medicinske dokumentacije i iskaza saslušanih svjedoka K.V., I.V., T.B.2, F.E., Č.A., a koje iskaze je sud prihvatio vjerodostojnim u bitnom dijelu, nalazeći da nisu u suprotnosti sa ostalim provedenim dokazima, sud utvrđuje da je baka tužitelja, T.B.1, nakon smrti svog sina, a oca tužitelja T.M.3 2013. godine, živjela sama u predmetnom stanu, da je baki obzirom na njene godine starosti (rođena je 1925 godine) i narušeno zdravstveno stanje - baka tužitelja je naime bolovala od hipertenzije, astme, srčane bolesti, van svake sumnje bila potrebna pomoć radi nabavke namirnica i potrepština za kuću, pripreme jela, održavanja čistoće stana, nabavke lijekova, odlaska ljekarima, da joj je potrebnu pomoć pružala najprije K.V., time da je za nju nabavljala namirnice, pripremala jelo, vodila doktoru, obilazila je tri puta sedmično, sve do negdje tokom 2017. godine kada je K.V. prestala kontaktirati i pomagati baki tužitelja, uvrijedivši se nakon što je baka putem advokata zatražila od nje vraćanje novčanog iznosa od 3.000,00 KM kojeg će čuvala za baku kao troškove sahrane (što slijedi iz iskaza ovog svjedoka), zatim da su baki pomagali njena komšinica I.V. – V., zatim pastorak T.B.2 – B., koji je, kako je kazao u svom iskazu dolazio kod bake skoro svake sedmice, i za vjerske praznike, zatim baku tužitelja vodio kod doktora, u hitnu pomoć, da se baka njemu obraćala kad je imala zdravstvene tegobe, i da joj je on donosio i namirnice u skladu sa njenim željama, zatim pomoć baki pružao je i njen prijatelj J., sa kojim je pila kafu, koji joj je donosio hljeb i to sve do svoje smrti 2 godine prije nego što je Baka T.B.1 umrla, a i komšinica Č.A..

Zatim i F.E., sin bakine prijateljice brinuo se o baki pet, šest mjeseci prije bakine smrti (ili 3,4 mjeseca kako je to kazala tužena), na način da joj je donosio namirnice i jelo za koje je baka izrazila želju, i obilazio je, a on ju je i doveo iz bolnice kući. F.E. je za pomoć baki našao Č.A., koja je tokom dana, par sati brinula o njoj, u periodu od oko 3 mjeseca, do bakinog odlaska u bolnicu.

Zatim za svo ovo vrijeme baki tužitelja pružale su povremeno pomoć žene koje je angažovala komšinica I.V., što tužena nije sporila, i koje su pružale potrebnu pomoć baki tužitelja dva do četiri sata dnevno za naknadu od 400,00 KM, u kraćim vremenskim periodima dva do tri mjeseca,

obzirom da ih je baka otpuštala nezadovoljna njihovim radom, pripremanjem hrane ili iz drugih razloga (odsustva povjerenja). Jedno vrijeme baki tužitelja pružale su pomoć osobe iz Crvenog krsta, par sati dnevno za novčanu naknadu.

Tužitelji su tužbeni zahtjev usmjeren na utvrđenje ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju zasnovali na tvrdnji da baki tužitelja T.B.1 nije bilo potrebno izdržavanje, da je baka imala dovoljno novčanih sredstava da angažuje lica za pružanje pomoći, tako da nije bilo potrebe za zaključenjem ugovora, te da je baka tužitelja ugovorom htjela samo da se tužitelji kao zakonski nasljednici izigraju u svojim pravima, i da je to tužena znala ili mogla znati.

Tužitelji nisu pružili dokaze iz kojih bi proizilazilo postojanje konkretne mogućnosti bake da raspoloživim novčanim sredstvima (ukupno oko 850,00 KM na ime penzionih primanja i naknade za pomoć i njegu) i prodajom svojih suvlasničkih dijelova nekretnina u Puračiću i Gornjoj Tuzli obezbijedi izdržavanje za sebe i plaćanje osobe koja bi joj pružala cjelodnevnu pomoć i njegu, nakon njenog povratka kući iz bolnice u avgustu 2019. godine, pa i prije tog vremena.

Suprotno mišljenju tužitelja, ovaj sud ne nalazi da je predmetni ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen sa motivom da se izigraju nasljedna prava tužitelja, kao zakonskih nasljednika.

Jedno od osnovnih načela ugovornog prava je načelo savjesnosti i poštenja i ovo načelo mora biti polazište pri tumačenju ugovora.

Doživotno izdržavanje primaoca izdržavanja je osnovni zakonski uslov za punovažnost ugovora o doživotnom izdržavanju

Bez izdržavanja odnosno potrebe izdržavanja, nema ni punovažnog ugovora o doživotnom izdržavanju budući da isti mora biti zaključen u cilju doživotnog izdržavanja primaoca izdržavanja, a ne radi izigravanja nasljednih prava zakonskih nasljednika.

Prema odredbama člana 53 stav 1 i 2 Zakona o obligacionim odnosima, pobude iz kojih je ugovor zaključen ne utiču na njegovu punovažnost, ali, ako je nedopuštena pobuda bitno uticala na odluku jednog ugovarača da zaključi ugovor i ako je to drugi ugovarač znao ili morao znati, ugovor će biti bez dejstva.

Ako je baka, obzirom da je bila usamljena i ogorčena zbog nejavljanja tužitelja, njenih unuka od 2017. godine pa dalje -pri čemu sud smatra da nema potrebe obrazlagati razloge zbog kojih su izostali dalji kontakti između bake tužitelja i njenih unuka, tužitelja-, i nepružanja joj novčane pomoći, nakon 2016. godine, u vrijeme podnošenja tužbe u novembru 2017. godine protiv tužitelja, njenih unuka, radi opoziva ugovora o poklonu možda i željela lišiti svoje unuke naslijeđa u odnosu na predmetni stan, takvo što, po ocjeni ovog suda, sigurno nije bila njena namjera i želja u vrijeme zaključenja spornog ugovora o doživotnom izdržavanju.

A ovo iz razloga jer je baka u vrijeme neposredno prije zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju bila u dubokoj starosti (imala je 94 godine), i bila je teško oboljela, od kancera, njeno inače narušeno zdravstveno stanje se znatno pogoršalo, zbog čega je u avgustu 2019. godine morala otići na bolničko liječenje, te joj je tada u bolnici dijagnosticirano teško neizlječivo oboljenje, podvrgnuta je pregledu onkološkog konzilija, te je otpuštena iz bolnice uz od strane onkološkog konzilija preporučeno upućivanje u Centar za palijativnu njegu i terapiju bola, izgubila je na težini i njena koža je bila žute boje, odavala je utisak teškog bolesnika, što sve proizilazi iz otpusnog pisma od 16.08.2019. godine, te je baka sasvim sigurno bila svjesna svog stanja i da će joj zbog toga biti neophodna stalna njega i pomoć od strane drugog lica kako bi dostojanstveno provela posljednje dane svog života. Dakle, po ocjeni suda, baki je bilo potrebno izdržavanje.

Treba imati u vidu da se sadržina ugovora o doživotnom izdržavanju ne mora uvijek sastojati u davanju sredstava za izdržavanje, već je moguće da se ta obaveza sastoji u njezi, liječenju i svakoj drugoj pomoći, kako to osnovano ukazuje punomoćnik tužene.

Sve i da je baka tužitelja imala dovoljno materijalnih sredstava za izdržavanje, to samo po sebi, ne bi bilo od uticaja na punovažnost ugovora o doživotnom izdržavanju.

Sem toga, u situaciji kada je potreba za izdržavanjem kod primaoca izdržavanja bila odlučujuća za zaključenje ugovora o doživotnom izdržavanju, eventualno istovremeno postojanje nedopuštene pobude na strani primaoca izdržavanja ne bi uticalo na punovažnost ugovora.

Sud nalazi da, imajući u vidu životnu dob bake tužitelja i njenu tešku neizlječivu bolest u vrijeme zaključenja ugovora, zbog čega joj je nesumnjivo trebala cjelodnevna pomoć i njega, a kako se to i pokazalo, namjera bake tužitelja u vrijeme zaključenja ugovora nije bila da izigra nasljedna prava tužitelja.

Na ovakav zaključak suda upućuje i okolnost da baka tužitelja nije ugovorom o doživotnom izdržavanju raspolagala svojom imovinom koja se nalazila u Gornjoj Tuzli i Puračiću. Baka tužitelja je svoje nekretnine, svoj suvlasnički dio nekretnina u Puračiću ostavila svojim unucima testamentom sačinjenim u oktobru 2015. godine.

Međutim, sud nalazi da tužitelji osnovano ističu da je ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen između njihove bake i tužene apsolutno ništav, jer da je tužena znala da je baka tužitelja osoba duboke starosti, bolesna i da joj nije ostalo još mnogo života, te da će zaključenjem ovakvog ugovora, u veoma kratkom periodu dobiti u vlasništvo predmetni stan.

Prema odredbi člana 103 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima, ugovor, koji je protivan Ustavu Republike Bosne i Hercegovine, prinudnim propisima, te moralu društva, ništavan je ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo.

Ugovor o doživotnom izdržavanju je dvostrano teretan ugovor sa elementima aleatornosti, zbog čega vrijednost davanja davaoca izdržavanja ne mora biti ekvivalentna vrijednosti davanja primaoca izdržavanja.

Međutim, vrijeme smrti primaoca izdržavanja mora biti neizvjesna okolnost, jer je upravo u toj činjenici zastupljen uslov aleatornosti ovog ugovora. Saznanje o bliskoj smrti primaoca izdržavanja isključuje element aleatornosti i taj ugovor čini ništavim, kao ugovor protivan moralu u smislu citirane odredbe člana 103 Zakona o obligacionim odnosima.

Tužena insistira na tvrdnji da je prije zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju pomagala i brinula o baki duže vrijeme, godinama prije zaključenja ugovora, zbog čega je u ugovoru i navedeno "da će se ugovorne prestacije nastaviti na uobičajen način", kako je to istaknuto u odgovoru na tužbu.

Međutim, sud ne može prihvatiti vjerodostojnom ovu iznesenu tvrdnju tužene iz slijedećih razloga:

U odgovoru na pitanje punomoćnika tužitelja šta je radila za baku T.B.1 u vrijeme dok je bila u radnom odnosu, da tačno opiše, tužena je kazala „kad god je trebalo nešto da joj kupim ili nešto da joj uradim, ... kada joj treba otići u prodavnicu, išla sam za nju“, pri čemu se nije izjasnila posebno o pojedinostima u čemu se sastojala njena pomoć i briga, izuzev što je navela samo da je jednom

na molbu bake T.B.1 očistila garež zbog puknutog odžaka. Nadalje je kazala da je baki tužitelja, T.B.1, uvijek bila pri ruci šta god joj je trebalo pomoći, ponekad je išla kod nje.

O tome da li je tužena pomagala i brinula se o baki tužitelja T.B.1 prije zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju, kazali su:

prvotuzitelj je u svom iskazu kao parnična stranka kazao da tuženu nije nikada vidio, da mu nije poznata,

svjedok F.E. kazao je da tužena prije bakinog odlaska u bolnicu nije bila sa bakom,

svjedok I.V. kazala je da je tužena obilazila baku kada dođe sa posla, nosila je hranu baki, a i ona je, svjedok, nosila hranu kad god je stigla, da je tužena pomagala baki dvije godine „kad dođe sa posla malo se odmori, pa ode do T.B.1, njoj je bilo potrebno da neko sjedi sa njom i priča“, da je tužena kada je otišla u penziju prihvatila da bude stalno sa bakom, a ponovno upitana koliko vremena prije ugovora je tužena pružala pomoć baki, svjedok je kazao „dugo, godinu dvije dana, ima dvije godine kako je ona pružala pomoć“, zatim je rekla da je tužena pružala pomoć baki kada ona nije mogla doći jer joj se muž razbolio, tada bi ona rekla tuženoj da ode do bake T.B.1, koja je u to doba hodala sa štapom, baka T.B.1 je bila prezadovoljna sa tuženom koja je kada je otišla u penziju preuzela da čuva baku,

svjedok T.M., notar, je u svom iskazu kazala da je gospođa T.B. bila prilično pričljiva, i da joj je, bez obzira što to nije bio predmet ugovora, pričala o svojoj životnoj situaciji, da joj je sin tragično preminuo, da ima dvoje unučadi koji su u inostranstvu, i da u suštini u zadnje vrijeme njoj pomažu komšije, kada joj to zatreba, donose joj potrebne namirnice iz prodavnice,

svjedok Ž.M., komšija, kazao je da je u posljednje vrijeme baki T.B.1 bila potrebna pomoć u vidu njege, nije je više viđao na prozoru kao prije, nego je umjesto bake T.B.1 na prozoru viđao H.N. kada bi krenuo na posao i kada se vraćao, možda dva ili dva i pol mjeseca,

svjedok K.V., kojoj je baka T.B.1 bila tetka, kazala je da joj tužena apsolutno nepoznata, da ju je prvi put vidjela u hodniku suda,

svjedok Č.A., komšinica, kazala je da su baku pomagali I.V. i tužena H.N., kao i da je ona pomagala tetu T.B.1, da je teta T.B.1 od nje tražila da se brine o njoj, ali da ona to nije mogla jer se brinula o svom bolesnom bratu, da je baka T.B.1 čekala da H.N. ode u penziju da bi se mogla brinuti o njoj, da su nekoliko godina I.V. i tužena vodile brigu o teta T.B.1, te da je ona obzirom da živi u suterenu mogla vidjeti ko dolazi teti T.B.1

svjedok F.Z., isto tako komšija iz iste zgrade, kazao je da se baka T.B.1 žalila na unučad, da je rekla da hoće da stan prevede na sebe da bi ga mogla ostaviti nekome ko je bude pazio, „pominjala je H.N., nju je baš voljela i I.V. je pominjala, ali I.V. je odustala“, misleći pri tome na zaključenje ugovora,

svjedok B.M., isto tako komšinica iz iste zgrade, kazala je da kada se baka T.B.1 razboljela, koliko ona zna o njoj se brinula gospođa H.N.,

svjedok K.E., komšija iz zgrade preko puta zgrade u kojoj je predmetni stan, kazao je da se I.V. brinula i obilazila T.B.1, a i H.N., tužena, prvo zajedno sa I.V., pošto je I.V. starija, slabo je mogla, a onda je H.N. preuzela brigu, intenzivno par mjeseci prije smrti bake T.B.1, a da je pomagala u vidu donošenja hrane i čišćenja duži period, duže od godine dana, jedno vrijeme sa I.V., a jedno vrijeme sama.

Van svake sumnje je da je tužena brinula o baki tužitelja nakon što je baka došla kući iz bolnice 16.08.2019. godine. Međutim, tužena se različito izjašnjavala o tome kada je počela brinuti o baki nakon njenog dolaska iz bolnice - prvo je kazala da je bila sa bakom nekoliko noći prije zaključenja ugovora i to non stop, zatim da je bila non stop prisutna kada je zaključen ugovor jer je to baka tražila, tada joj je pomagao i njen suprug, a zatim je kazala da je kod bake bila od 15.08.2019. godine (kada je prestala raditi zbog odlaska u penziju) non stop, što znači i dan i noć.

Sud ne sumnja da je tužena kao komšinica obilazila baku povremeno nakon povratka sa posla, - baka je voljela društvo i razgovarati sa ljudima, da je tužena odnijela baki ponekad jelo, i otišla u prodavnicu za baku, međutim sve ove radnje ne mogu se smatrati pružanjem pomoći i brigom u smislu da je isto zavređivalo da se pominje u ugovoru o doživotnom izdržavanju, u kojem je navedeno da davalac izdržavanja već izvjesno vrijeme brine o primaocu izdržavanja, što ovaj sud ne prihvata, što će biti i obrazloženo u nastavku, pri čemu sud nalazi da je tačno da su baka T.B.1 i tužena bile u stalnom kontaktu jer žive u istoj zgradi, kako je to navedeno u ugovoru.

Da se tužena nije brinula o baki dvije godine, kako to tvrdi u svom iskazu, ovaj sud zaključuje imajući u vidu činjenicu da tužena nije imala ključ od stana – takvo što niko nije ustvrdio, a po ocjeni suda bilo bi sasvim logično da je tužena imala ključ od stana, ako se, kako to kaže, toliko brinula o baki T.B.1.

Umjesto tužene, ključ su imali I.V., bakina komšinica i prijateljica, koja je zaista brinula o baki, kako je to naprijed navedeno i to sve dok se nije razbolio njen suprug B., koji je i umro sedam dana prije bakine smrti, zatim ključ je imao bakin pastorak T.B.2, a i F.E. kojem je baka dala ključ, kako bi mogao ući u stan ako je baka spavala ili nije čula zvono, a ključ je F.E. vratio baki nakon njenog izlaska iz bolnice. Dakle, oni su imali ključ od bakinog stana, što znači da su se oni i brinuli o njoj, na način kako je naprijed navedeno.

Zatim, baku je odvela u bolnicu ne tužena (koja se tada nalazila na godišnjem odmoru i kod kuće, što slijedi iz njenog iskaza), nego Č.A., žena koju je za pomoć baki našao F.E., a iz bolnice baku je izveo i vratio kući F.E. kojem je doktor i rekao kakvo je bakino zdravstveno stanje.

Nadalje, sud je već naprijed naveo ko je sve pružao pomoć baki i na koji način.

Iskazi svjedoka naprijed izložene sadržine, posmatrani u vezi sa činjenicom da tužena nije imala ključ od bakinog stana, kao i da tužena ni kada je bila kod kuće nije ni na koji način učestvovala vezano za posjete bake T.B.1 ljekarima i odlazak i povratak iz bolnice, po ocjeni suda jasno ukazuju da se tužena kroz duže vrijeme (kako je kazala dvije godine) prije zaključenja ugovora nije brinula o baki u smislu zadovoljenja njenih svakodnevnih potreba, i da su u zadnje vrijeme (dakle, i kada je tužena bila slobodna, na godišnjem odmoru), baki T.B.1 pomagale komšije kada joj to zatreba, kako je to sama baka T.B.1 ispričala notar Mirjani Terzić pri zaključenju ugovora o doživotnom izdržavanju, a kako to slijedi iz neosporene sadržine iskaza svjedoka M.T..

Tužena je u svom iskazu kazala da joj je baka T.B.1 predložila da zakluče ugovor o doživotnom izdržavanju, kazala je „ona me je pitala jednostavno da ja budem njena, a ona moja, kako na koji način da kažem, bila je smirena, sama od sebe je rekla, ja nisam zauzvrat tražila ništa,... meni je predložila da je ja kao čuvam, da budem non stop uz nju, da mi prepíše stan, kada umre da je sahranim...“

Nadalje tužena u svom iskazu tvrdi da nije znala od čega je болоvala baka tužitelja, kazavši samo da zna da je baka imala slabo srce, zatim je navela da je I.V. vjerovatno znala od čega baka boluje, nadalje da joj I.V. nije kazala od čega baka boluje, i da ona nije I.V. pitala o tome.

Svjedok F.E. je kazao u svom iskazu da je baka T.B.1 bila na gastro odjeljenju, imala je bolesnu jetru, sva je bila žuta, i da ne zna od čega je T.B.1 umrla.

Svjedok I.V. kazala je da je ona sa F.E. otišla po baku T.B.1 u bolnicu, da ona nije razgovarala sa doktorom o T.B.1 stanju, da je T.B.1 umrla od starosti, srce joj je popustilo, a da joj F.E. nije rekao da je doktor rekao da je baka jako bolesna i da neće živjeti duže od mjesec dana.

Za sud je u potpunosti neživотно, nelogično da uopće postoji mogućnost da tužena nije znala da baka tužitelja T.B.1 boluje od teške neizlječive bolesti i da joj zbog toga predstoji skora smrt, a ovo posebno iz razloga što je na baki tužitelja nesumnjivo bilo vidljivo pogoršanje njenog zdravstvenog stanja jer je izgubila tjelesnu težinu (navedeno u otpusnom pismu) i što joj je koža poprimila žutu boju (također navedeno u otpusnom pismu, a to je naveo i svjedok F.E.), zbog toga što je baka bila na bolničkom liječenju 7 dana u avgustu mjesecu, od 09. do 16. avgusta, zatim što je doktor rekao F.E. da baka nije dobro i da neće živjeti duže od mjesec dana, a što je nema sumnje F.E. prenio I.V. – takvo što se pokazuje logičnim, obzirom da je I.V. bila bakina dobra prijateljica, i nema sumnje da je I.V. to prenijela tuženoj sa kojom je bila bliska što se vidi iz iskaza tužene kao partične stranke i iskaza svjedoka I.V., a zatim i iz razloga što je u ugovoru o doživotnom izdržavanju na prvom mjestu naglašena obaveza tužene da posebno brine o zdravlju primaoca izdržavanja T.B.1, te joj obezbijediti medicinsku pomoć i njegu, nabavljati lijekove.

Nelogičnim se pokazuje da tužena preuzima obavezu da posebno brine o zdravlju bake T.B.1 i obezbjeđuje joj medicinsku pomoć i njegu, a da se prethodno nije upoznala o tome kakvo je zdravstveno stanje bake, od čega baka boluje, kakvu medicinsku pomoć i lijekove joj mora obezbijediti. Za sud je u potpunosti neuvjerljiva tvrdnja tužene da nije pitala I.V. od čega baka T.B.1 boluje. Isto tako za sud je neuvjerljiva tvrdnja svjedoka I.V. da joj F.E. nije rekao ono što je njemu doktor rekao o bakinom zdravstvenom stanju.

Svjedok F.E. je kazao u svom iskazu da je rekao I.V. ono što mu je rekao doktor o bakinom stanju, te iskaz ovog svjedoka sud u cijelosti prihvata, imajući u vidu da u iskazu nema nelogičnosti i nedosljednosti kojima bi bila dovedena u pitanje njegova vjerodostojnost.

Kada je baka došla iz bolnice, I.V. i tuženoj je van svake sumnje bila dostupna medicinska dokumentacija, posebno otpusno pismo iz bolnice, sa preporukom onkološkog konzilija za upućivanje u Centar za palijativnu njegu i terapiju bola i preporučenom terapijom – između ostalog i trodon, lijek protiv bolova. Tužena i I.V. su svakako imale priliku razgovarati sa F.E. o bakinom stanju, nakon njenog dolaska iz bolnice.

Slijedom izloženog, sud nalazi da je zbog starosti i bolesti bake tužitelja, primaoca izdržavanja za tuženu u vrijeme zaključenja ugovora bilo jasno i očigledno da predstoji skora smrt bake tužitelja zbog čega navedeni ugovor o doživotnom izdržavanju nije predstavljao nikakvu neizvjesnost za tuženu, kao davaoca izdržavanja.

Pri tome sud, je imao u vidu i da tužena kroz duže vrijeme nije pomagala i brinula se o baki tužitelja, primaocu izdržavanja, kako je to naprijed obrazloženo.

Slijedom navedenog, predmetni ugovor o doživotnom izdržavanju sud nalazi protivnim moralu i načelu savjesnosti i poštenja, i zbog toga apsolutno ništavim, tako da isti ne proizvodi pravno dejstvo.

Kao posljedica ništavosti je nalog suda za uspostavu zemljišno knjižnog stanja kakvo je postojalo prije zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju.

Dakle, na osnovu ove presude ima se brisati pravo suvlasništva tužene od ½ i izvršiti upis prava suvlasništva T.B.1 od ½.

Kako ugovor ne proizvodi pravno dejstvo, tužena je u posjedu predmetnog stana bez pravnog osnova zbog čega je dužna tužiteljima kao zakonskim nasljednicima bake T.B.1 po pravu predstavljanja u smislu člana 11 Zakona o nasljeđivanju (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj 80/14) predati u posjed predmetni stan.

Po ocjeni suda, bespredmetan je zahtjev tužitelja za obavezivanje tužene na trpljenje da se u posebnom ostavinskom postupku udio ostaviteljice T.B.1, na predmetnom stanu, rasporedi na tužitelje, kao jedine zakonske nasljednike iza ostaviteljice T.B.1. Tužene se ne tiče raspravljanje zaostavštine bake tužitelja, T.B.1 u ostavinskom postupku. Zbog navedenog, sud je odlučio kao u stavu IV izreke presude.

Nalazeći tužbeni zahtjev tužitelja usmjeren na utvrđenje apsolutnosti ništavosti ugovora o doživotnom izdržavanju, uspostavu zemljišno knjižnog stanja kakvo je ranije postojalo i predaju u posjed, osnovanim iz naprijed navedenih razloga, sud ne obrazlaže ostale iznesene navode parničnih stranaka, i ne obrazlaže posebno ostale provedene dokaze, smatrajući da nisu od značaja za rješavanje ove pravne stvari.

Na osnovu svega navedenog, imajući u vidu citirane zakonske odredbe, sud je odlučio kao u izreci presude.

Primjenom odredbi člana 386 i člana 396 Zakona o parničnom postupku, shodno vrijednosti predmeta spora označenoj u tužbi, imajući u vidu da tužitelji nisu uspjeli u neznatnom dijelu zahtjeva, sud je obavezao tuženu da tužiteljima naknadi troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 6.313,48 KM i to za sastav tužbe po punomoćniku – advokatu iznos od 864,00 KM (720,00 KM + 144,00 KM na ime uvećanja od 20% za zastupanje drugotužiteljice), za zastupanje na odgođenom pripremnom ročištu od 05.03.2021. godine iznos od 108,00 KM (90,00 KM + 18,00 KM na ime uvećanja od 20% za zastupanje drugotužiteljice), za zastupanje na pripremnom ročištu od 02.04.2021. godine iznos od 864,00 KM, za zastupanje na nastavku pripremnog ročišta od 27.04.2021. godine iznos od 432,00 KM (360,00 KM + 72,00 KM na ime uvećanja od 20% za zastupanje drugotužiteljice), za zastupanje na ročištu za glavnu raspravu od 16.06.2021. godine iznos od 864,00 KM, zatim za zastupanje na nastavku glavne rasprave od 10.06.2022. godine iznos od 432,00 KM, za zastupanje na odgođenim ročištima za glavnu raspravu od 21.09. i 30.08.2023. godine iznos od po 108,00 KM, i za zastupanje na nastavcima ročišta za glavnu raspravu od 10.10. i 18.10.2023. godine iznos od po 432,00 KM, i iznos od 789,48 KM na ime 17% poreza na dodanu vrijednost u skladu sa odredbama člana 12 i člana 13 stav 1 tačka a b c, stav 5 tačka a i stav 6 tačka a i člana 27 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, iznos od 280,00 KM na ime troškova vještačenja po vještaku geodetske struke Stanišić Mili i na ime sudske takse na tužbu i sudske takse na presudu iznos od po 300,00 KM u skladu sa odredbama Zakona o sudskim taksama Tuzlanskog kantona.

Tužiteljima ne pripadaju troškovi vještačenja po vještaku specijalisti neuropsihijatru prim. dr. Brigić Kasimu (u iznosu od 270,00 KM), obzirom da nalazom i mišljenjem navedenog vještaka tužitelji nisu uspjeli dokazati osnovanost tvrdnji na kojima su zasnovali tužbeni zahtjev u pogledu poslovne sposobnosti primaoca izdržavanja T.B.1.

S U D I J A
Zinaida Šišić

POUKA

Protiv ove presude dozvoljena je žalba u roku od 30 dana od prvog narednog dana nakon prijema prijepisa presude.

Žalba se podnosi Kantonalnom sudu u Tuzli, putem ovog suda, u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku.

